

PESTPROTOCOL

IKC ICHTHUS 2022 – 2023

www.pestweb.nl

INHOUD:

- Inleiding
- Wat is het doel van dit protocol?
- Wat verstaan wij onder pesten?
- Welke partijen zijn er betrokken bij dit pestprotocol?
- Op welke manier proberen we pesten te voorkomen? (klassenregels en schoolregels; gesprekken/lessen; regels voor interngebruik)
- Wat doen we bij ruzie of pesten in eerste instantie?
- Wat doen we als dit niet helpt (consequenties)?
- Hoe ondersteunen we de verschillende partijen?
- Wat is de taak van een vertrouwenspersoon?
- Hoe communiceren we dit alles?

INLEIDING:

Pesten komt helaas overal voor, dus ook in ons IKC. We hebben dit protocol opgesteld om iedereen te laten weten hoe wij hier mee omgaan en wat er van alle betrokkenen verwacht wordt.

Wij hopen hiermee pesten in het IKC zoveel mogelijk te voorkomen, c.q. te bestrijden.

WAT IS HET DOEL VAN DIT PROTOCOL?

Het doel van dit protocol is een goed klimaat te scheppen waarin kinderen zich veilig kunnen voelen.

In een veilige omgeving krijgen kinderen de kans zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

WAT VERSTAAN WIJ ONDER PESTEN?

Eerst moet er worden vastgesteld wat pesten is en wat plagen. Is daar verschil tussen? Iemand op het plein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag.

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend gedrag heeft om iets terug te doen vanuit een onschuldige sfeer.

Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als dreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan.

Dat is een vaardigheid die later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten gaat veel dieper, heeft meer invloed en er is altijd een verschil van sterkte tussen de pester en de gepeste. Bovendien is pesten langdurig en treft steeds dezelfde leerling.

Tekenen van pesten zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klas/groepsgeenoot.

- Een klas/groepsgeenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Opmerking maken over kleding
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Digitaal pesten:

Tegenwoordig komt pesten via de computer steeds vaker voor. In het IKC hebben wij strenge regels om dit tijdens ICT-lessen tegen te gaan. Zo mogen kinderen in het IKC niet op Facebook, Twitter of met hun mobiel op WhatsApp.

Digitaal pesten kan gebeuren in de thuissituatie. Helaas heeft dit grote invloed op de situatie binnen het IKC. Als IKC kunnen wij wel proberen om kinderen te leren dat dit soort dingen niet kunnen, maar als het vanuit huis gebeurt, is de rol van de ouders hierbij van essentieel belang. Om pesten en gepest worden via internet te voorkomen, is het ook van het grootste belang dat de ouders op de hoogte zijn wat hun kind(eren) op de computer doen.

U kunt dit o.a. doen door regelmatig, op een belangstellende manier, te kijken wat uw kind zoal doet en bespreekt op Facebook, Twitter of op WhatsApp op de mobiel.

WELKE PARTIJEN ZIJN BETROKKEN BIJ DIT PESTPROTOCOL?

Het gepeste kind:

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen.

Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit.

Vak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pesters:

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek te sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld.

Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas/groep, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer.

Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was.

Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen of manifesteren.

Andere leerlingen:

De groep andere leerlingen is weer verdeeld in tweeën: de meelopers en de zwijgende meerderheid.

De meelopers doen mee met het pesten, want alles is beter dan zelf gepest te worden.

Zij zien de pester als een sterk, slim figuur, want hij durft veel en komt er meestal zonder problemen vanaf.

Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, het niet willen weten of er niet op reageren.

Leerkrachten/pedagogisch medewerkers (pm-ers):

Leerkrachten en pm-ers moeten altijd klachten over pesten van kinderen en/ of hun ouders serieus nemen en stappen ondernemen.

Ouders:

Van ouders wordt verwacht dat zij de aanpak van school ondersteunen.

Op welke manier proberen we pesten te voorkomen?

Regels:

Om pesten te voorkomen worden er klassen/groepsregels opgesteld. Deze regels worden aan het begin van ieder schooljaar samen met de kinderen opgesteld. Zij worden ondertekend en duidelijk zichtbaar in de klas/groep opgehangen. Ook zijn er regels afgesproken voor het gedrag op het plein. (deze hangen in de lokalen)

Gesprekken/lessen:

Behalve het opstellen van regels, wordt er regelmatig aandacht besteed aan de omgang met elkaar. Dit gebeurt d.m.v. gesprekken op regelmatige basis. Wij maken gebruik van Trefwoord, Klets en Drama-lessen.

Om het samenwerken in de groep te bevorderen en daardoor pestgedrag te voorkomen, maken we gebruik van "groepsvorming" van Kees van Overveld. → De gouden weken aan het begin van het jaar.

Ook wordt er in de groepen 4 gewerkt met "De Leuke Klas". Op een leuke en speelse manier krijgen de kinderen handvatten, wat er wel en niet kan. Hoe zou je het zelf ervaren. (DVD; denken, voelen en doen!)

Natuurlijk wordt in de klas direct gesproken over problemen op het gebied van pesten als zich iets voordoet.

Van belang is ook het voorbeeld dat volwassenen geven. Respect voor elkaar en voor de kinderen.

Regels voor internetgebruik (zie bijlage 8 protocol sociale media)

Het gebruik van internet door kinderen gebeurt alleen onder toezicht van een leerkracht, pm-er of ouder. Het is alleen bedoeld om informatie te werven ten behoeve van verschillende vakgebieden.

Het IKC probeert de kinderen bij te brengen welke zoekopdrachten wel of niet relevant zijn bij het zoeken naar informatie.

WAT DOEN WIJ BIJ RUZIE OF PESTEN IN EERSTE INSTANTIE?

Stappen die ondernomen worden als er sprake is van ruzie en/of pesten.

1. Eerst proberen de betrokkenen er zelf (samen) uit te komen.
2. Op het moment dat één van de kinderen er niet uitkomt(in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht/pm-er voor te leggen.
3. De leerkracht/pm-er brengt de partijen bij elkaar voor een gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde kinderen volgen sancties.(zie bij consequenties)
4. Bij herhaaldelijke ruzie of pestgedrag neemt de leerkracht/pm-er duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met het kind die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking(zien bij consequenties).Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in de leerlingenmap genoteerd. Bij iedere melding in de map beschrijft de leerkracht "de toedracht". Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie/pestgedrag.

WAT TE DOEN ALS DIT NIET HELPT?

Als dit alles niet leidt tot het gewenste resultaat volgen er maatregelen.

- Uitgangspunten bij het bestrijden van pesten zijn: Het inschakelen van de leerkracht/pm-er wordt niet gezien als klikken. Vanaf de kleutergroep wordt kinderen bijgebracht dat ze niet mogen klikken, maar als er ruzie is of er wordt gepest en je komt er zelf niet uit, dan mag/moet je dit aan de juf of meester of leidster vertellen. Dat is geen klikken.
- Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht/pm-er aan te kaarten. Alle kinderen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- IKC en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij binnen haar grenzen moet werken. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar het IKC komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en het team hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders is het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak van het IKC.

Consequenties:

- Als een leerkracht/pm-er vermoedt dat er sprake is van pesten, stelt hij/zij een algemeen probleem aan de orde en probeert zo te achterhalen wat er aan de hand is.

- Als een leerkracht/pm-er ziet dat een kind wordt gepest of pesten wordt gemeld, neemt de leerkracht/pm-er duidelijk stelling. Eerst informeert hij/zij of de stappen zoals boven genoemd(wat doen we bij ruzie en/of pesten) doorlopen zijn. Is dit het geval en is er geen resultaat, dan volgen er straffen.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1:

- Een of meerder pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week(voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt **nadrukkelijk** gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Het IKC heeft alle activiteiten vastgelegd in de leerlingenmap en het IKC heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het schoolmaatschappelijk werk of de helpdesk van het Centrum Jeugd en Gezin.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen het IKC. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school/IKC behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

HOE ONDERSTEUNEN WE DE VERSCHILLENDE PARTIJEN?

Begeleiding van de gepeste leerling:

- ❖ Medeleven tonen, luisteren en vragen wat er gebeurd is.
- ❖ Nagaan hoe het kind zelf reageert. Wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten?
- ❖ Het kind uitleggen dat een andere manier van reageren kan helpen. De pester wil juist dat de gepeste gaat huilen of boos wordt.
- ❖ Samen zoeken naar een andere reactie op het pesten en dit oefenen.

- ❖ Laten zien waarom een pester pest.
- ❖ Bespreken welke oplossing het kind zelf zou willen.
- ❖ Sterke punten van het kind benoemen.
- ❖ Belonen als de opstelling van het kind verbeterd is.
- ❖ Praten met de ouders van beide partijen.
- ❖ Opletten dat het gepeste kind niet over beschermd wordt.

Begeleiding van de pester:

- ❖ Praten en zoeken naar de reden van het pesten.
- ❖ Het effect van het pesten laten inzien.
- ❖ Excuses aan laten bieden, zodat de lucht gezuiverd is.
- ❖ De sterke kanten van de gepeste laten zien.
- ❖ Als het kind wordt gestraft en als het zich aan de regel van niet pesten houdt, dan volgt een beloning(in de vorm van een compliment).
- ❖ Leren zich te beheersen. Eerst nadenken.
- ❖ Contact tussen ouders en het IKC. Wat kan de oorzaak zijn?
- ❖ Het kind in situaties brengen waar contact met andere kinderen leuk is, b.v. een club.
- ❖ Indien gewenst inschakelen van hulp van buitenaf, b.v. sociale vaardigheidstrainingen.

Adviezen aan de ouders:

Ouders van het gepeste kinderen:

- ❖ Blijf in gesprek met uw kind.
- ❖ Pesten in het IKC bespreekt u het beste als eerste met de leerkracht.
- ❖ Door complimenten kan het zelfvertrouwen vergroot of hersteld worden.
- ❖ Ga na of het beoefenen van een sport het kind kan helpen.
- ❖ Laat uw kind weten dat het niet alleen staat en dat er samen naar een oplossing gezocht wordt.

Ouders van pesters:

- ❖ Ga serieus met het probleem om.
- ❖ Raak niet in paniek, ieder kind kan een pester worden.
- ❖ Probeer achter de oorzaak te komen.
- ❖ Laat het kind begrijpen wat het de ander aandoet.
- ❖ Besteed extra aandacht aan uw kind.
- ❖ Laat het kind evt. een sport beoefenen.
- ❖ Corrigeer ongewenst gedrag en beloon goed gedrag.
- ❖ Maak uw kind duidelijk dat u samen aan een oplossing werkt.

Alle andere ouders:

- ❖ Neem de problemen van het gepeste kind serieus.
- ❖ Stimuleer uw kind om op een goede manier met anderen om te gaan.
- ❖ Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en beloon bij goed gedrag.
- ❖ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ❖ Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- ❖ Leer uw kind voor andere op te komen.

VERTROUWENSPERSOON:

Als er op bovengenoemde wijze geen resultaat is, kan een vertrouwenspersoon ingeschakeld worden. In de IKC gids staat vermeld wie de vertrouwenspersoon is. De taak van een vertrouwenspersoon is het aanhoren van de verschillende partijen. In dien mogelijk moet hij/zij bemiddelen in het probleem. Is dit niet mogelijk dan kan er doorverwezen worden naar andere instanties.

Er is voor ouders altijd de gelegenheid om contact te zoeken met SMW (zie IKC gids).

HOE COMMUNICEREN WE DIT ALLES?

Dit pestprotocol wordt onderschreven door directie, leerkrachten, pedagogisch medewerkers, MR en overig personeel.

De klassen- en groepsregels worden ieder schooljaar opgesteld, ondertekend en duidelijk zichtbaar in de klas/groep opgehangen. Het pestprotocol zal worden toegevoegd aan de IKC gids.

